

Ohyb staticky neurčitých prutů a rámu

K čemu je to dobré? Značná část součástí reálných součástí je **uložena staticky neurčitě**.

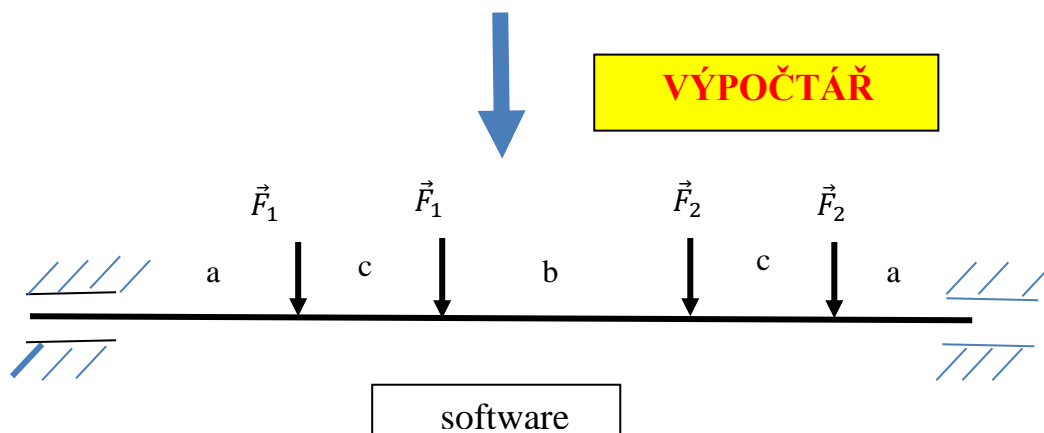
Např. vřetena obráběcích strojů mají často několik ložisek za sebou z důvodů zvýšení tuhosti.

Rámy (např. u kola, automobilů, obráběcích strojů, apod.) jsou pruty s uzavřenou střednicí namáhané na ohyb a jsou také **vnitřně staticky neurčitě**. K pevnostní kontrole takových součástí je nutné zvládnout formulovat deformační podmínky a částečné uvolnění. Také si lze ušetřit práci při využití symetrie.

KONSTRUKTÉR/DESIGNER/ZÁKAZNÍK

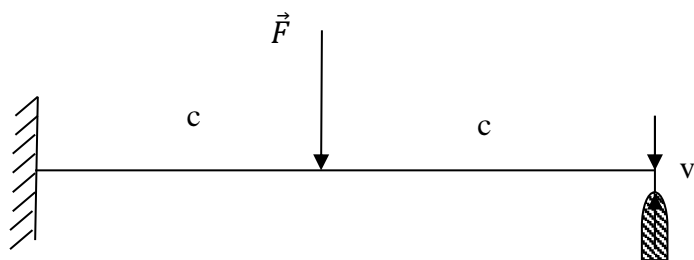

Obr 1 konstrukce houpačky. Typicky staticky neurčitě uložený nosník. credit www.honzikuvhrad.cz

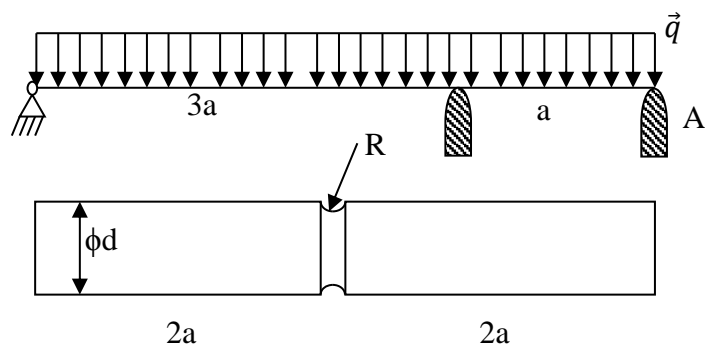

1) Určete bezpečnost vůči meznímu stavu pružnosti a natočení prutu v místě podpory.

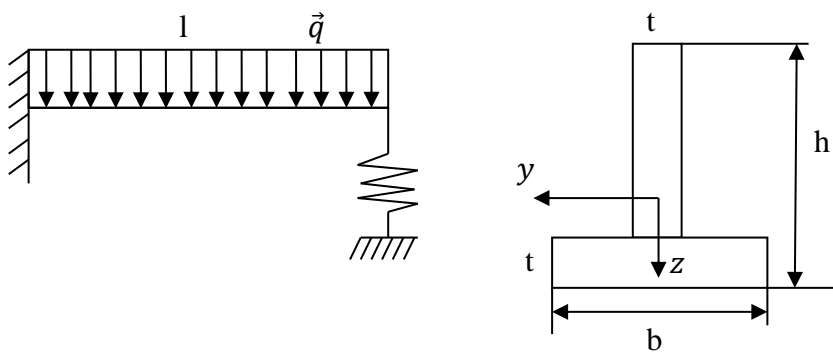
Dáno: $\sigma_k = 1200 \text{ MPa}$, $F = 100 \text{ N}$, $c = 500 \text{ mm}$, průřez 20×20 , $v = 0,5 \text{ mm}$.

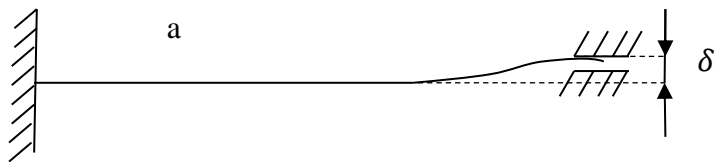
2) Určete maximální dovolené zatížení prutu tak, aby byla dodržena bezpečnost vůči meznímu stavu pružnosti $k_k = 2$ a zároveň natočení na konci prutu bylo menší než $M_A < 10^{-3}$. Dáno: S 230, $\phi d = 30\text{mm}$, $R = 3\text{mm}$, $a = 400\text{mm}$,

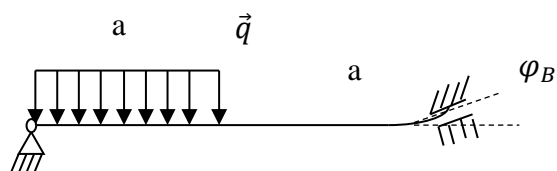
3) Určete bezpečnost vůči meznímu stavu pružnosti a vypočtěte maximální tlakové napětí v prutu. Dáno , $l = 800\text{mm}$, materiál S350, $b = 80\text{mm}$, $h = 160\text{mm}$, $t = 20$, $q = \frac{200\text{N}}{\text{mm}}$, $k = 10^4\text{N/mm}$.

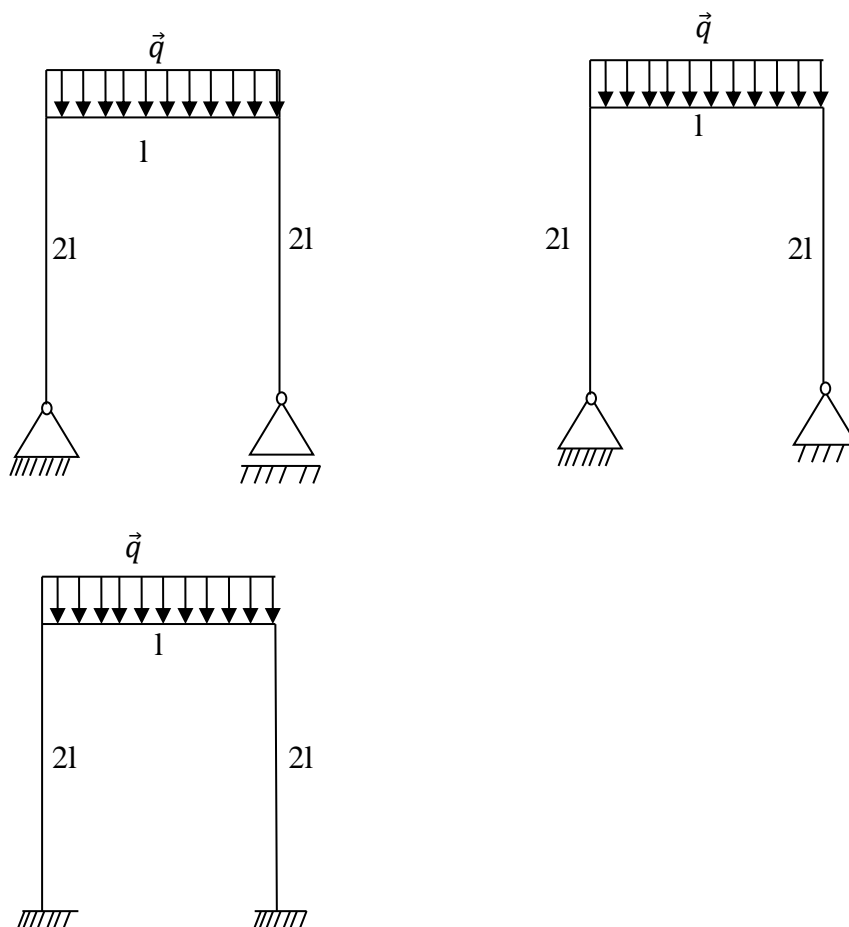
4) Určete bezpečnost znázorněného prutu vůči MSP a maximální natočení. Dáno: $a = 400\text{mm}$, $\delta = 0,5\text{mm}$, $S\ 235$, $\phi d = 30\text{mm}$.

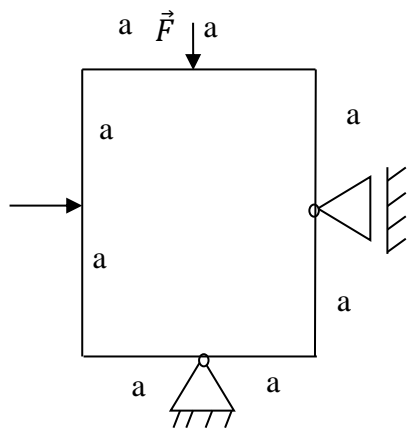
5) Určete maximální dovolené zatížení prutu tak, aby byla dodržena bezpečnost vůči meznímu stavu pružnosti $k_k = 2$. Dáno: *materiál* 11 520., $\varphi_B = 10^{-3}$, $a = 800\text{mm}$, $b = 30\text{mm}$, $h = 60\text{mm}$

6) Určete vliv uložení daného lomeného prutu na bezpečnost vůči MSP. Rozměry: $\varnothing d = 20\text{mm}$, $c = 500\text{mm}$, materiál S270, $q = 2\text{N/mm}$. Rádus rohů je $r=2\text{mm}$.

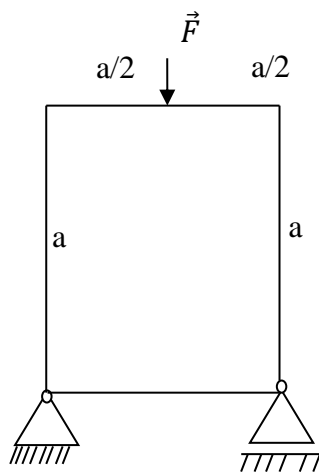

7) Určete bezpečnost vůči meznímu stavu pružnosti $k_k = ?$. Rozměry: $\varnothing D = 40\text{mm}$, $\varnothing d = 36\text{mm}$, $a = 600\text{mm}$, $F = 300\text{N}$ materiál 11 600 . Rádus rohů je $r=4\text{mm}$.

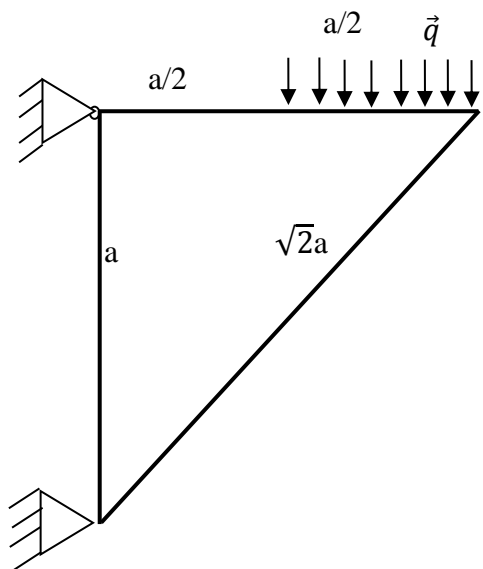
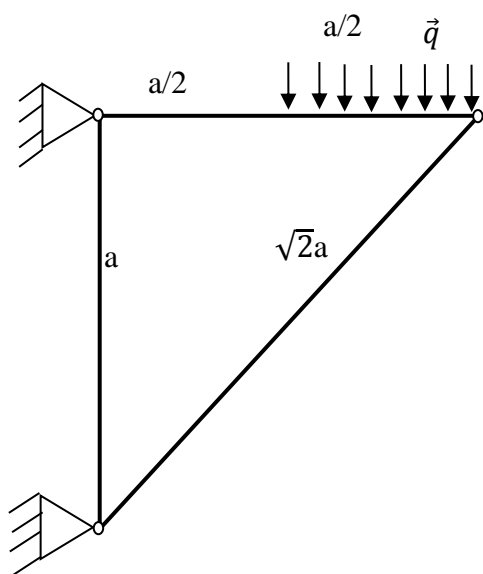

8) Určete potřebný průměr prutů v rámu tak, aby byla dodržena bezpečnost vůči meznímu stavu pružnosti $k_k = 1,8$. Rozměry: $\varnothing d = ?$, $a = 600\text{mm}$, $F = 500\text{N}$ materiál 11 370 .
rádius rohů je $r=8\text{mm}$.

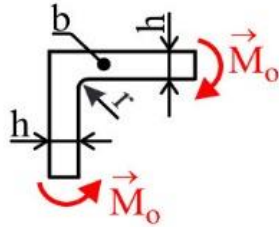

- 9) Určete, jaký vnitřní průměr trubek d_2 je nutné použít pro zajištění bezpečnosti $k_k = 1,5$ znázorněné konstrukce, pokud je vyrobena a) jako samostatné nosníky spojené čepy, nebo b) jako svařená konstrukce s rádiusy svarů $r=6\text{mm}$.

Rozměry: $\varnothing d_2 = ?$, $d_1 = 40\text{mm}$, $a = 600\text{mm}$, $q = 20\text{N/mm}$ materiál S 350

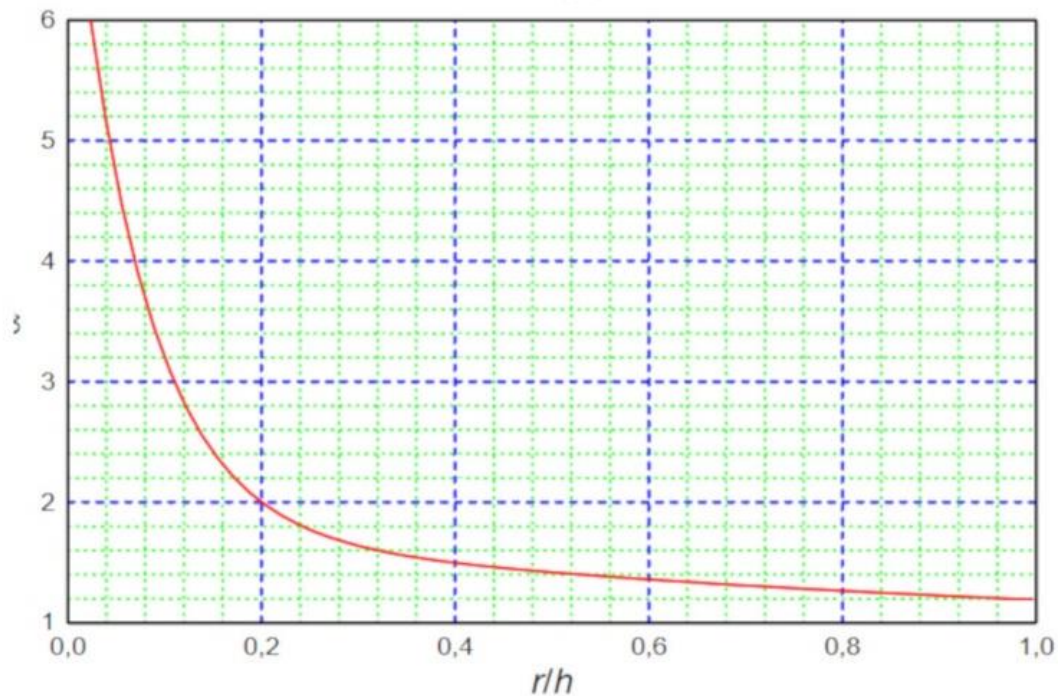

Lomený prut namáhaný ohybem

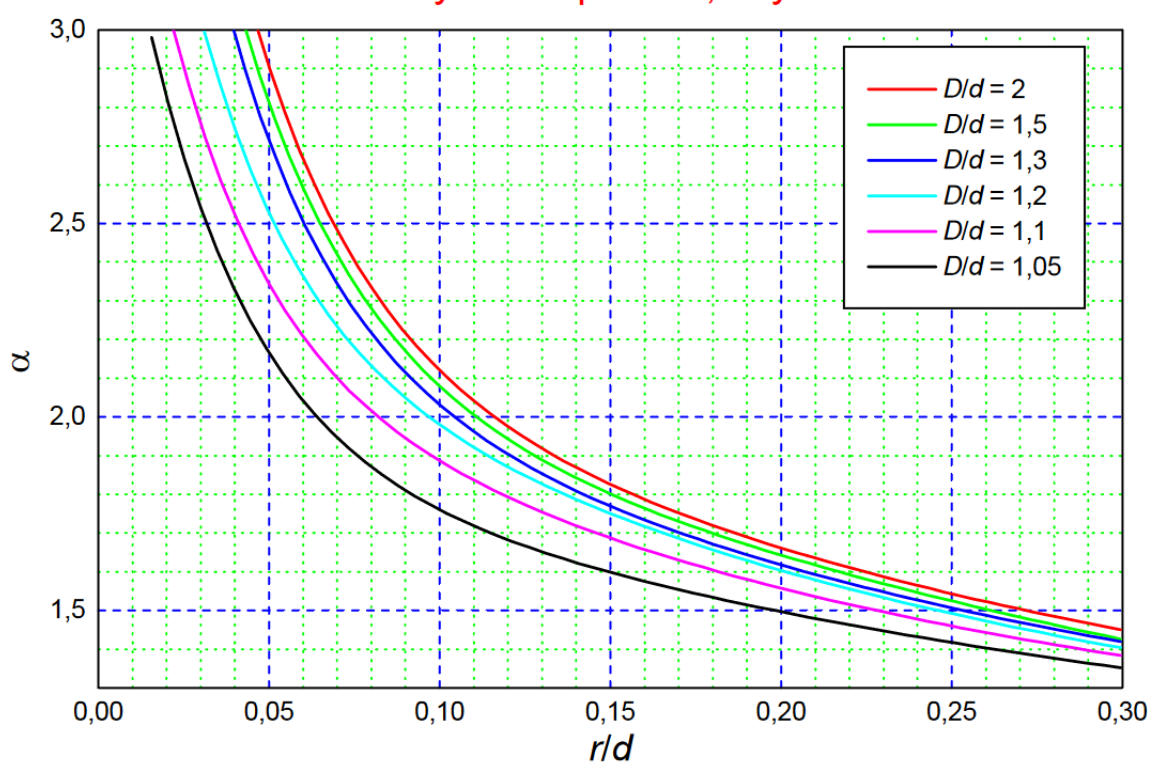
$$\sigma_n = \frac{6M_o}{bh^2}$$

Lomený prut

Obrázek 1 souč, koncentrace napětí pro lomený prut. Převzato z Horníková J a spol. Pružnost a Pevnost (interaktivní opora) CERM, Brno 2003. Dostupné z: : <http://beta.fme.vutbr.cz/cpp/texty/p19.pdf>

Tyč se zápichem, ohyb

$$\sigma_n = \frac{32M_o}{\pi d^3}$$

Obrázek 2 Souč. koncentrace napětí pro prut se zápichem. Převzato z Horníková J a spol. Pružnost a Pevnost (interaktivní opora) CERM, Brno 2003. Dostupné z: <http://beta.fme.vutbr.cz/cpp/texty/p19.pdf>